

คำนำ

ข้อมูล มคอ 3.รายวิชาสาขาสานักกับสถานภาพสตรี (รายวิชา ๑๐๓ ๔๓๐) นี้จัดทำขึ้นเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาดังกล่าวให้มีความเป็นมาตรฐาน ครบถ้วน และถูกต้องตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ โดยเป็นข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการบริหารจัดการเพื่อให้การจัดการเรียนการสอนสอดคล้อง และเป็นไปตามที่วางแผนไว้ในรายละเอียด ของหลักสูตร ซึ่งในรายวิชาจะกำหนดไว้อย่างชัดเจนเกี่ยวกับวัตถุประสงค์และรายละเอียดของเนื้อหาความรู้ในรายวิชา แนวทางการปลูกฝังทักษะต่างๆ ตลอดจนคุณลักษณะอื่นๆ ที่นักศึกษาจะได้รับการพัฒนาให้ประสบความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายของรายวิชา รวมทั้งมีการกำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับระยะเวลาที่ใช้ในการเรียน วิธีการเรียน การสอน การวัดและประเมินผลในรายวิชา ตลอดจนหนังสือ หรือสื่อทางวิชาการอื่นๆ ที่จำเป็นสำหรับการเรียนรู้ นอกจากนี้ยังกำหนดยุทธศาสตร์ในการประเมินรายวิชา และกระบวนการปรับปรุงการดำเนินการของรายวิชาอีกด้วย

รายละเอียดของรายวิชา (มคอ.๓)
รายวิชา ๑๐๓ ๔๓๐ ศาสนากับสถานภาพสตรี

ชื่อสถาบันอุดมศึกษา	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขต/คณะ/ภาควิชา	คณะพุทธศาสตร์

หมวดที่ ๑ ข้อมูลโดยทั่วไป

1. รหัสและชื่อรายวิชา ๑๐๓ ๔๓๐ ศาสนากับสถานภาพสตรี (Religion and Women Status)
2. จำนวนหน่วยกิต ๒ หน่วยกิต ๒ (๒-๐-๔)
3. หลักสูตรและประเภทของรายวิชา พุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา
4. อาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชาและอาจารย์ผู้สอน ดร.อยุษกร งามชาติ
5. ภาคการศึกษา / ชั้นปีที่เรียน ภาคการศึกษาที่ ๒ ชั้นปีที่ ๓
6. รายวิชาที่ต้องเรียนมาก่อน (Pre-requisite) -
7. รายวิชาที่ต้องเรียนพร้อมกัน (Co-requisites) -
8. สถานที่เรียน วัดไชยชุมพลชนะสงคราม จ.กาญจนบุรี
9. วันที่จัดทำหรือปรับปรุงรายละเอียดของรายวิชาครั้งล่าสุด ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๑

หมวดที่ ๒ จุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์

๑. จุดมุ่งหมายของรายวิชา

ศึกษาวิเคราะห์สถานภาพ ศักยภาพและบทบาทของสตรี ในการศึกษา ปฏิบัติธรรม ประกอบพิธีกรรมและการเผยแผ่ศาสนา

นอกจากนี้เพื่อให้ผู้เรียน ๑. มีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องสิทธิเสรี ความเสมอภาค ๒. มีความรู้พื้นฐานด้านสิทธิมนุษยชน เพื่อนำไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างเหมาะสม ๓. เข้าใจถึงกระบวนการพัฒนาการทางศาสนาเกี่ยวกับบทบาทของสตรีที่ปรากฏในพุทธศาสนา ๔. มีการพัฒนาชีวิตให้ดำเนินไปอย่างมีความสุขทั้งส่วนตนและสังคม ๕. มีทักษะในการติดต่อสื่อสารกับบุคคลในสังคม

๒. วัตถุประสงค์ในการพัฒนา/ปรับปรุงรายวิชา

๒.๑ เพื่อให้บัณฑิตทราบหลักสำคัญด้านสตรีกับสิทธิมนุษยชน

๒.๒ เพื่อให้บัณฑิตทราบหลักคำสอนที่เกี่ยวข้องกับเรื่องสถานภาพ ศักยภาพ และบทบาทของสตรีที่ปรากฏในพระไตรปิฎก

๒.๓ เพื่อให้บัณฑิตทราบถึงปัจจัยที่ส่งเสริมต่อพัฒนาการที่เปลี่ยนแปลงไปของสถานภาพของสตรี

๒.๔ เพื่อให้บัณฑิตทราบถึงเป้าหมายของชีวิตที่ดีตามหลักของพระพุทธศาสนา และความสามารถพัฒนาตนเองของสตรีได้ตามหลักการของพระพุทธศาสนา

๒.๕ เพื่อให้บัณฑิตมีความรู้ด้านสิทธิและเสรีภาพของสตรีที่ปรากฏในสังคม

๒.๖

เพื่อให้บัณฑิตวิเคราะห์และแลกเปลี่ยนความรู้ความคิดเห็นต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปของสถานภาพสตรี ศักยภาพและ บทบาทของสตรี

เพื่อเกิดความเข้าใจอย่างลึกซึ้งทั้งของตนเองและผู้อื่นตามแนวทางพระพุทธศาสนา

และการทำงานเป็นทีม การจัดการเรียนการสอนที่น่าสนใจ สอดคล้องกับยุคสมัย

และเป็นไปตามกรอบมาตรฐานทางอุดมศึกษา(TQF) ที่ระบุไว้

หมวดที่ ๓ ลักษณะและการดำเนินการ

1. คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาวิเคราะห์สถานภาพ ศักยภาพ และบทบาทของสตรี ในการศึกษา ปฏิบัติธรรม ประกอบพิธีกรรม และการเผยแผ่ศาสนา

2. จำนวนชั่วโมงที่ใช้ต่อภาคการศึกษา ๒ (๒-๐-๔)

บรรยาย	สอนเสริม	การฝึกปฏิบัติ/งานภาคสนาม/การฝึกงาน	การศึกษาด้วยตนเอง
บรรยาย ๓๒ ชั่วโมงต่อภาคการศึกษา ษา (๒ ชั่วโมง X ๑๖ สัปดาห์)	สอนเสริมตามความต้องการของนิสิตเฉพาะราย	-	การศึกษาด้วยตนเอง ๖๔ ชั่วโมงต่อภาคการศึกษา (๔ ชั่วโมง X ๑๖ สัปดาห์)
3. จำนวนชั่วโมงต่อสัปดาห์ที่อาจารย์ให้คำปรึกษาและแนะนำทางวิชาการแก่นิสิตเป็นรายบุคคล - อาจารย์ประจำรายวิชา ประกาศเวลาให้คำปรึกษาผ่านเว็บไซต์คณะ - อาจารย์จัดเวลาให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคล หรือ รายกลุ่มตามความต้องการ ๑ ชั่วโมงต่อสัปดาห์ (เฉพาะรายที่ต้องการ)			

หมวดที่ ๔ การพัฒนาการเรียนรู้ของนิสิต

1. คุณธรรม จริยธรรม
๑.๑ คุณธรรม จริยธรรมที่ต้องพัฒนา - พัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความเข้าใจในคุณธรรม จริยธรรมเพื่อให้สามารถดำเนินชีวิตร่วมกับผู้อื่นในสังคมอย่างราบรื่น และเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม โดยสอดแทรกเรื่องจิตวิทยา และกระบวนการพัฒนามนุษย์ตามแนวพระพุทธศาสนา โดยมีหลักธรรมอันเป็นสำคัญในการประพฤติปฏิบัติเพื่ออยู่ร่วมกันกับสังคมสิ่งแวดล้อมได้ดี รวมทั้งผู้เรียนสามารถตระหนักรู้ถึงการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมให้เกิดขึ้นในตนเอง เพื่อเป็นบาทฐานเบื้องต้นต่อการพัฒนาชีวิตต่อไป
๑.๒ วิธีการสอน - ฟังบรรยายในชั้นเรียน - กระบวนการเรียนรู้ในชั้นเรียน - มอบหมายงานให้นิสิตค้นคว้า แล้วนำมาเสนอผลงานในชั้นเรียน - ร่วมกันสรุปประเด็นสำคัญ รวมทั้งพัฒนาเป็นงานวิจัยขึ้นในชั้นเรียน
๑.๓ วิธีการประเมินผล - การเข้าชั้นเรียน / ร่วมสัมมนา - งานมอบหมาย / นำเสนอผลงาน - สอบเก็บคะแนน

2. ความรู้
๒.๑ ความรู้ที่ต้องได้รับ - มีความรู้ ความเข้าใจ กระบวนการพัฒนาการของสถานภาพ ศักยภาพ และบทบาทของสตรีในพุทธศาสนา - สามารถประยุกต์ศาสตร์ทางพุทธศาสนาและนำไปใช้ได้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ - สามารถนำองค์ความรู้ที่ได้รับ ไปสอนผู้อื่น ให้มีการพัฒนาต่อเนื่องขึ้นไป - พัฒนาและสร้างสรรค์องค์ความรู้ทางพุทธศาสตร์ได้สอดคล้องกับสภาพการเปลี่ยนแปลงของสังคมปัจจุบัน
๒.๒ วิธีการสอน บรรยาย อภิปราย การทำงานกลุ่ม การนำเสนอรายงาน และมอบหมายให้ค้นคว้าหาบทความ ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง โดยนำมาสรุปและนำเสนอ โดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง
๒.๓ วิธีการประเมินผล - ทดสอบย่อย สอบกลางภาค สอบปลายภาค ด้วยข้อสอบที่เน้นการวัดหลักการและทฤษฎี - วัดทักษะการเขียน การพูด การอ่าน การฟัง
3. ทักษะทางปัญญา
๓.๑ ทักษะทางปัญญาที่ต้องพัฒนา - เข้าสถานการณ์ในสถานภาพ ศักยภาพ และบทบาทของสตรีในอดีตจนถึงปัจจุบัน - เข้าใจกระบวนการพัฒนาการสถานภาพสตรีตามแนวพระพุทธศาสนา - สามารถอธิบายกระบวนการพัฒนาการสถานภาพของสตรีตามแนวพระพุทธศาสนาได้ - สามารถวิเคราะห์สถานการณ์ได้อย่างถูกต้อง
๓.๒ วิธีการสอน - การมอบหมายให้รับผิดชอบการศึกษาค้นคว้า และนำเสนอผลการศึกษา - อภิปรายกลุ่ม
๓.๓ วิธีการประเมินผล สอบกลางภาคและปลายภาค โดยเน้นข้อสอบที่มีการวิเคราะห์
4. ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ
๔.๑ ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบที่ต้องพัฒนา - พัฒนาทักษะในการสร้างสัมพันธภาพระหว่างผู้เรียนด้วยกัน โดยคำนึงถึงศักดิ์ศรีและคุณค่าของความเป็นมนุษย์ คำนึงถึงความรู้สึกของตนเองและผู้อื่น มีความรับผิดชอบต่อการทำงานของตนเอง - พัฒนาความเป็นผู้นำและผู้ตามในการทำงานเป็นทีม

แสดงออกและสื่อสารโดยคำนึงถึงตนเองและผู้อื่น - พัฒนาการเรียนรู้ด้วยตนเอง และมีความรับผิดชอบในงานที่มอบหมายให้ครบถ้วนตามกำหนดเวลาเพื่อเพิ่มพูนประสิทธิภาพในการทำงานร่วมกัน				
๔.๒ วิธีการสอน - จัดกิจกรรมกลุ่มในการวิเคราะห์กรณีศึกษา - มอบหมายงานรายกลุ่ม และรายบุคคล หรือ อ่านบทความที่เกี่ยวข้องกับรายวิชา - การนำเสนอรายงาน				
๔.๓ วิธีการประเมินผล - ประเมินตนเอง และเพื่อน ด้วยแบบฟอร์มที่กำหนด - รายงานที่นำเสนอ พฤติกรรมการทำงานเป็นทีม				
5. ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ				
๕.๑ ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่ต้องพัฒนา - พัฒนากลุ่มในการสื่อสารทั้งการพูด การฟัง การเขียน โดยการทำรายงาน และการนำเสนอในชั้นเรียน - พัฒนากลุ่มในการสืบค้น ข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต - ทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการสื่อสาร เช่น การส่งงานทางอีเมล การสร้างห้องแสดงความคิดเห็นในเรื่องต่างๆ - ทักษะในการนำเสนอรายงานโดยใช้รูปแบบ เครื่องมือ และเทคโนโลยีที่เหมาะสม				
๕.๒ วิธีการสอน - มอบหมายงานให้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง จาก website สื่อการสอน e-learning และทำรายงาน โดยเน้นที่มาข้อมูลที่น่าเชื่อถือ - นำเสนอโดยใช้รูปแบบและเทคโนโลยีที่เหมาะสม				
๕.๓ วิธีการประเมินผล - การจัดทำรายงาน และนำเสนอด้วยสื่อเทคโนโลยี - การมีส่วนร่วมในการอภิปรายและวิธีการอภิปราย				

หมวดที่ ๕ แผนการสอนและการประเมินผล

๑. แผนการสอน

ลำดับที่	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวนชั่วโมง	กิจกรรมการเรียนรู้การสอน สื่อที่ใช้ (ถ้ามี)	ผู้สอน
๑	เรื่องสตรีกับสิทธิมนุษยชน	๒		ดร.อยุษกร

				งามชาติ
๒	<u>สถานภาพของสตรีในสมัยพุทธกาล</u>	๒		ดร.ยุษกร งามชาติ
๓	<u>บทบาทของสตรีในสมัยพุทธกาล</u>	๒		ดร.ยุษกร งามชาติ
๔	<u>ศักยภาพของสตรีในการบรรลุธรรมที่ปรากฏหลักฐานในพระไตรปิฎก</u>	๒		ดร.ยุษกร งามชาติ
๕	<u>สถานภาพของสตรีที่ปรากฏในศาสนาคริสต์และอิสลาม</u>	๒		ดร.ยุษกร งามชาติ
๖	<u>บทบาทของสตรีในศาสนาคริสต์และอิสลาม</u>	๒		ดร.ยุษกร งามชาติ
๗	<u>วิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างสถานภาพของสตรีในพุทธศาสนาและศาสนาอื่นๆ</u>	๒		ดร.ยุษกร งามชาติ
๘	<u>ประเมินผลการเรียนรู้กลางภาค</u>	๒		ดร.ยุษกร งามชาติ
๙	<u>สถานภาพของสตรีในสมัยปัจจุบัน</u>	๒		ดร.ยุษกร งามชาติ
๑๐	<u>บทบาทของสตรีในปัจจุบัน</u>	๒		ดร.ยุษกร งามชาติ
๑๑	<u>แนวโน้มของสตรีต่อศักยภาพการบรรลุธรรมและการเผยแผ่ศาสนาที่ปรากฏในสังคมปัจจุบัน</u>	๒		ดร.ยุษกร งามชาติ
๑๒	<u>วิเคราะห์สถานการณ์และพัฒนาการสถานภาพและบทบาทของสตรีตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน</u>	๒		ดร.ยุษกร งามชาติ
๑๓-๑๕	<u>วิเคราะห์สถานการณ์ของสตรีต่อการเป็นผู้ประกอบการและการเผยแผ่ศาสนา</u>	๖	นิสิตนำเสนอและแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็นในชั้นเรียน	ดร.ยุษกร งามชาติ

๑๖	<u>ประเมินผลปลายภาค</u>	๒		ดร.ยุษกร งามชาติ

๒. แผนการประเมินผลการเรียนรู้

กิจกรรม ที่	ผลการเรียน รู้	วิธีการประเมิน	สัปดาห์ที่ประเมิน	สัดส่วนของประเมินผล
1		สอบปลายภาค	ปลายภาค	30%
2		รายงาน : กรณีศึกษาของสตรีที่ปรากฏในพระไตรปิฎก	ปลายภาค	30%
3		รายงานนำเสนอในชั้นเรียนเรื่องบทบาทของสตรีในการเผยแผ่ศาสนาและการบรรลุมรรค	ปลายภาค	10 %
4		วิเคราะห์ศึกษาค้นคว้า การนำเสนอ แบบฝึกหัดในชั้นเรียน รายงาน การอ่านและสรุปบทความ แบบฝึกหัดในชั้นเรียน การส่งงานตามที่มอบหมาย นำเสนอรายงานการวิจัยตนเอง	ปลายภาค	10%
5		การเข้าชั้นเรียน	ตลอดภาคการศึกษา	10%
6		การมีส่วนร่วม อภิปราย เสนอความคิดเห็นแบบฝึกหัดในชั้นเรียน	ตลอดภาคการศึกษา	10 %

หมวดที่ ๖ ทฤษฎีการประกอบกรเรียนการสอน

๑. เอกสารและตำราหลัก

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. พระไตรปิฎกภาษาบาลี. ฉบับมหาจุฬาเตปิฎก ๒๕๐๐.

กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๕.

_____. พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร:

โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๙.

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต). พุทธธรรม ฉบับปรับปรุงและขยายความ. พิมพ์ครั้งที่ ๑๑. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๒. _____ . การพัฒนาที่ยั่งยืน. พิมพ์ครั้งที่ ๒๐. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มูลนิธิโกมลคีมทอง, ๒๕๕๕. _____ . สี่หน้าที่ของสตรีไทย. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ผลิธัมม์, ๒๕๕๖. _____ . สตรีหลุดพ้นขึ้นเหนือมหาพรหม . กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ผลิธัมม์, ๒๕๕๕. พุทธทาสภิกขุ . สตรี ในฐานะมารดาของโลก . กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิเมตตาธรรมรักษ์, ๒๕๕๑. พระศรีปริยัติโมลี (สมชัย กุศลจิตโต). สตรีในพระพุทธศาสนา. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๑. ลักษณะวัด ปาละรัตน. สตรีในมุมมองของพุทธปรัชญา. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๕.
๒. เอกสารและข้อมูลสำคัญ ไม่มี
๓. เอกสารและข้อมูลแนะนำ พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต). ธรรมญูชีวิต พุทธจริยธรรมเพื่อชีวิตที่ดีงาม. พิมพ์ครั้งที่ ๑๘๓. กรุงเทพมหานคร: บริษัท สหธรรมิก จำกัด, ๒๕๕๕.

หมวดที่ ๗ การประเมินและปรับปรุงการดำเนินการของรายวิชา

1. กลยุทธ์การประเมินประสิทธิผลของรายวิชาโดยนิสิต การประเมินประสิทธิผลในรายวิชานี้ ที่จัดทำโดยนิสิต ได้จัดกิจกรรมในการนำแนวคิดและความเห็นจากนิสิตได้ดังนี้ - การสนทนากลุ่มระหว่างผู้สอนและผู้เรียน - การสังเกตการณ์จากพฤติกรรมของผู้เรียน - แบบประเมินผู้สอน และแบบประเมินรายวิชา - ข้อเสนอแนะผ่านเว็บบอร์ด ที่อาจารย์ผู้สอนได้จัดทำเป็นช่องทางการสื่อสารกับนิสิต
2. กลยุทธ์การประเมินการสอน ในการเก็บข้อมูลเพื่อประเมินการสอน ได้มีกลยุทธ์ ดังนี้ - ผลตอบรับ การให้ความสนใจในชั้นเรียนจากผู้เรียน - ผลการเรียนรู้ของผู้เรียน - การสังเกตการณ์สอนของอาจารย์ผู้ร่วมสอน
3. การปรับปรุงการสอน หลังจากผลการประเมินการสอนในข้อ ๒ จึงมีการปรับปรุงการสอน โดยการจัดกิจกรรมในการระดมสมอง และหาข้อมูลเพิ่มเติมในการปรับปรุงการสอน ดังนี้ - การสนทนากลุ่มระหว่างอาจารย์ผู้ร่วมสอนเรื่องการจัดการเรียนการสอน
4. การทวนสอบมาตรฐานผลสัมฤทธิ์ของนิสิตในรายวิชา

ในระหว่างกระบวนการสอนรายวิชา มีการทวนสอบผลสัมฤทธิ์ในรายหัวข้อ ตามที่คาดหวังจากการเรียนรู้ในวิชา ได้จาก การสอบถามนิสิต หรือการสุ่มตรวจผลงานของนิสิต รวมถึงพิจารณาจากผลการทดสอบย่อย และหลังการออกผลการเรียนรายวิชา มีการทวนสอบผลสัมฤทธิ์โดยรวมในวิชาได้ดังนี้ - การทวนสอบการให้คะแนนจากการสุ่มตรวจผลงานของนิสิตโดยอาจารย์อื่น หรือผู้ทรงคุณวุฒิ ที่ไม่ใช่อาจารย์ประจำหลักสูตร - มีการตั้งคณะกรรมการในสาขาวิชา ตรวจสอบผลการประเมินการเรียนรู้ของนิสิต โดยตรวจสอบข้อสอบ รายงาน วิธีการให้คะแนนสอบ และการให้คะแนนพฤติกรรม
5. การดำเนินการทบทวนและการวางแผนปรับปรุงประสิทธิผลของรายวิชา จากผลการประเมิน และทวนสอบผลสัมฤทธิ์ประสิทธิผลรายวิชา ได้มีการวางแผนการปรับปรุงการสอน และรายละเอียดวิชา เพื่อให้เกิดคุณภาพมากขึ้น ดังนี้ - ดำเนินการวิเคราะห์ศักยภาพของผู้เรียนและเข้าใจผู้เรียนเป็นรายบุคคล - ปรับปรุงรายวิชาทุก ๓ ปี หรือตามข้อเสนอแนะตามผลการทวนสอบมาตรฐานผลสัมฤทธิ์ในรายวิชา